

POSTANOWIENIE

11 kwietnia 2024 r.

Sąd Najwyższy w Izbie Cywilnej w składzie:

SSN Roman Trzaskowski

na posiedzeniu niejawnym 11 kwietnia 2024 r. w Warszawie

w sprawie z wniosku J. P.

z udziałem Skarbu Państwa - Starosty L. i G. Parku Narodowego w P.

o zasiedzenie nieruchomości,

na skutek skargi kasacyjnej J. P.

od postanowienia Sądu Okręgowego w Nowym Sączu

z 12 września 2022 r., III Ca 820/21,

1. odmawia przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania;

2. zasądza od skarżącego, tytułem zwrotu kosztów postępowania kasacyjnego na rzecz uczestnika [...]zx Parku Narodowego w P. kwotę 1 350 (tysiąc trzysta pięćdziesiąt) zł oraz na rzecz Skarbu Państwa – Prokuraturii Generalnej Rzeczypospolitej Polskiej kwotę 2 025 (dwa tysiące dwadzieścia pięć) zł, każda z tych kwot z odsetkami wynikającymi z art. 98 §1¹ k.p.c. za czas po upływie tygodnia od dnia doręczenia orzeczenia zobowiązanemu do dnia zapłaty.

UZASADNIENIE

Postanowieniem z 12 września 2022 r. Sąd Okręgowy w Nowym Sączu oddalił apelację wnioskodawcy od postanowienia Sądu Rejonowego w Limanowej z

dnia 24 sierpnia 2021 r., oddalającego jego wniosek o zasiedzenie bliżej oznaczonych działek gruntu.

W skardze kasacyjnej, w uzasadnieniu wniosku o jej przyjęcie do rozpoznania, wnioskodawca wskazał przyczynę kasacyjną określoną w art. 398⁹ § 1 pkt 4 k.p.c. Jego zdaniem o oczywistej zasadności skargi kasacyjnej świadczy niewyciągnięcie przez Sądy należytego wniosku z ustalenia, że wnosząc o stwierdzenie nabycia bliżej oznaczonych nieruchomości w użytkowanie wieczyste, poprzednik prawny wnioskodawcy nie uwzględnił spornych nieruchomości, na których usytuowana jest nartostrada, oraz pominięcie, że poprzednicy prawni skarżącego pobierali pożytki cywilne ze spornej nieruchomości (ze znajdującej się na niej nartostrady) i nie dzielili się nimi w żaden sposób z właścicielem nieruchomości (Skarbem Państwa). W ocenie wnioskodawcy jednoznacznie świadczyło to o woli posiadania przez jego poprzedników prawnych spornych nieruchomości jak własnych (na zasadzie posiadania samoistnego), a oceniając tę kwestię odmiennie Sąd Okręgowy w sposób kwalifikowany naruszył art. 176 § 1 w związku z art. 172 § 2 i z art. 336 zd. 1 k.c.

Ponadto, zdaniem skarżącego, doszło też do kwalifikowanego naruszenia przez Sąd Okręgowy art. 6 w związku z art. 339 k.c. przez całkowicie błędne i nieuprawnione przerzucenie na wnioskodawcę ciężaru dowodu w zakresie wykazania samoistnego charakteru posiadania wykonywanego przez jego poprzedników prawnych, podczas gdy norma art. 339 k.c. statuuje w sposób jednoznaczny domniemanie posiadania samoistnego.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Z art. 398¹ § 1 k.p.c. wynika, że skarga kasacyjna przysługuje co do zasady od prawomocnych orzeczeń sądów drugiej instancji, a więc orzeczeń wieńczących dwuinstancyjne postępowanie sądowe, w którym sądy obu instancji dysponują pełną kognicją w zakresie faktów i dowodów. Jednakże zgodnie z art. 398⁹ § 1 k.p.c. Sąd Najwyższy przyjmuje skargę kasacyjną do rozpoznania tylko wtedy, gdy w sprawie występuje istotne zagadnienie prawne, istnieje potrzeba wykładni przepisów prawnych budzących poważne wątpliwości lub wywołujących rozbieżności w orzecznictwie sądów, zachodzi nieważność postępowania lub

skarga kasacyjna jest oczywiście uzasadniona. W zamyśle ustawodawcy skarga kasacyjna stanowi zatem nadzwyczajny środek zaskarżenia, którego rozpoznanie przez Sąd Najwyższy musi być uzasadnione względami o szczególnej doniosłości, wykraczającymi poza indywidualny interes skarżącego, a mającymi swoje źródło w interesie publicznym, w szczególności przez zapewnienie jednolitej wykładni i stosowania prawa. Wyłączną podstawą oceny pod kątem przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania są wskazane w niej przyczyny kasacyjne wraz z uzasadnieniem (art. 398⁴ § 2 k.p.c.).

Zgodnie z utrwalonym stanowiskiem Sądu Najwyższego, skarga kasacyjna jest oczywiście uzasadniona w rozumieniu art. 398⁹ § 1 pkt 4 k.p.c., jeżeli zachodzi niewątpliwa, widoczna na pierwszy rzut oka, tj. bez konieczności głębszej analizy, sprzeczność orzeczenia z przepisami prawa nie podlegającymi różnej wykładni (zob. np. postanowienie Sądu Najwyższego z 24 sierpnia 2016 r., II CSK 94/16, niepubl.) i w wyniku takiego naruszenia prawa zapadło w drugiej instancji orzeczenie oczywiście wadliwe. O przyjęciu skargi kasacyjnej do rozpoznania nie decyduje samo oczywiste naruszenie konkretnego przepisu prawa materialnego lub procesowego przez sąd, który wydał zaskarżone orzeczenie, lecz sytuacja, w której naruszenie to spowodowało wydanie oczywiście nieprawidłowego orzeczenia (zob. np. postanowienia Sądu Najwyższego z 15 października 2015 r., III CSK 198/15, niepubl.; z 13 kwietnia 2016 r., V CSK 622/15, niepubl.; z 2 czerwca 2016 r., III CSK 113/16, niepubl.; z 27 października 2016 r., III CSK 217/16, niepubl.; z 29 września 2017 r., V CSK 162/17, niepubl.; z 7 marca 2018 r., I CSK 664/17, niepubl.; z 18 kwietnia 2018 r., II CSK 726/17, niepubl.; z 5 października 2018 r., V CSK 168/18, niepubl.).

Skarżący nie wykazał, by zaskarżone orzeczenie było dotknięte tego rodzaju nieprawidłowościami.

W kwestii pobierania przez poprzednich posiadaczy pożytków cywilnych jego argumentacja odwołuje się do okoliczności, które nie zostały objęte ustaleniami Sądów obu instancji, co nie było kwestionowane w apelacji i nie może być korygowane na etapie postępowania kasacyjnego (por. art. 398¹³ § 2 k.p.c.).

Wbrew wywodom skarżącego nie można też mówić o oczywistym naruszeniu wskazanych przezeń przepisów. Sąd Okręgowy stwierdził m.in., że do dnia tzw. uwłaszczenia sporna nieruchomość znajdowała się w zarządzie i użytkowaniu przedsiębiorstwa państwowego, czyli w posiadaniu zależnym, a po dniu uwłaszczenia przedsiębiorstwo to ani jego następca prawny nie zmanifestowali na zewnątrz woli władania rzeczą jak właściciel. Wywód ten jest spójny ze stanowiskiem Sądu pierwszej instancji, który wyjaśnił, iż w przypadku zmiany posiadania zależnego na samoistne ciężar dowodu, że zmiana taka nastąpiła, spoczywa na posiadaczu i w takiej sytuacji nie korzysta on z domniemania, które jest ustanowione w art. 339 k.c. (por. s. 6 uzasadnienia). Sąd Okręgowy wytłumaczył też, dlaczego za manifestację zmiany *animus* nie można uznać pominięcia spornej nieruchomości we wnioskach o stwierdzenie nabycia użytkowania wieczystego. W szczególności uznał za nieprawdopodobne, że jedną część - zajęłą pod sam ośrodek narciarski - przedsiębiorstwo to objęło w posiadanie zależne, inną zaś (teren nartostrady) zdecydowało się użytkować odtąd jak właściciel, tj. z wyłączeniem innych osób, z prawem do dysponowania rzeczą i pobierania pożytków tylko dla siebie. Przyjął, że jedynym wytłumaczeniem takiego stanu rzeczy jest to, iż nieruchomości objęte wnioskiem zwyczajnie pominięto, a tereny te pozostały nieuregulowane, czego też pełną świadomość miała spółka A. S.A. zamieszczając stosowne zastrzeżenie w zawartej z wnioskodawcą umowie notarialnej z 29 listopada 2011 r. i oświadczając, że nigdy nie dzierżawiła ich wnioskodawcy i nigdy nie zezwalała wnioskodawcy na wykonywanie na niej jakichkolwiek prac terenowych. Sąd Okręgowy zwrócił też uwagę – co pomija w uzasadnieniu swego wniosku skarżący - że wnioskodawca na żadnym etapie postępowania nie wskazał, na jakiej podstawie przyjmuje, iż jest następcą prawnym zreprivatyzowanych przedsiębiorstw państwowych oraz spółki A. S.A., ani też w jaki sposób zostało mu przekazane czy ewentualnie w jaki sposób przejął w posiadanie samoistne przedmiotowe nieruchomości.

Z tych względów, na podstawie art. 398⁹ § 2 k.p.c., Sąd Najwyższy orzekł, jak w sentencji.

[SOP]

[ms]